

Etter liste

Deres ref.:
Vår ref.: 19/7200-47
Saksbehandler: Mari Mjøs
Dato: 13.04.2023

Helsekrav - endring av krav til fysisk yteevne for dykkere - veileder IS-1879

I april 2020, sendte Helsedirektoratet på høring en mindre revisjon av IS-1879 - *Veileder til Forskrift om helsekrav for personer i arbeid på innretninger i petroleumsvirksomheten til hav (inkludert helsekrav for yrkesdykkere)*. Dette arbeidet ble blant annet forsinket på grunn av arbeid i tilknytning til pandemien.

Med bakgrunn i innspillene vi fikk i høringsrunden i 2020, sendte vi forslaget til endring i veilederen punkt 14.4, om krav til fysisk yteevne for dykkere, til ny høring sommeren 2022. Dette for å forsikre oss om at vi hadde et godt beslutningsgrunnlag, om hvorvidt særregelen for fysisk yteevne for dykkere over 50 år, skulle fjernes eller beholdes slik den er i dag.

Helsedirektoratet har med bakgrunn i høringsinnspillene besluttet å fjerne særregelen for dykkere over 50 år, slik at bestemmelsen om fysisk yteevne blir slik den var før revisjonen av veilederen i 2015.

Ny ordlyd i punkt 14.4 og overgangsbestemmelse

Punkt 14.4 annet avsnitt, vil med virkning fra 1.5.2023, lyde som følger:

"Fysisk yteevne" representerer en rekke ulike delfaktorer som blant annet utholdenhet, styrke, spenst, leddutslag og biomekanisk effektivitet. Det er ikke praktisk å teste alle disse faktorene – dykkere som er fysisk aktive (trener regelmessig) har de beste forutsetningene for å ivareta ytelseskravene. Dykkerlegen skal derfor registrere dykkerens fysiske aktivitetsnivå. Fysisk utholdenhet skal testes med standardisert metode. Kapasiteten skal minimum tilsvare 13 metabolske 36 ekvivalenter (METS). Målt ved estimert eller direkte beregnet maksimalt oksygenopptak skal dette for menn være minimum 45 ml/min/kg for dykkere under 30 år, og minimum 40 ml/min/kg for dykkere over 30 år. For kvinner er kravet 10 % lavere.

Endringen trer i kraft fra 1.5.2023. For personer som fyller 50 år i løpet av 2023, vil den tidligere regelen gjelde frem til 1.5.2024, slik at de får mulighet til å forbedre sin fysiske yteevne.

Innspill til fysisk yteevne i høringsrunden

Høringsinstansene ble i 2022 bedt om å svare på følgende spørsmål:

Helsedirektoratet

Avdeling kommunale helse- og omsorgstjenester

Mari Mjøs

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

1. Er det en tilstrekkelig fysiologisk begrunnelse og forsvarlig å ha et lavere krav for maksimalt O₂-opptak for dykkere over 50 år, satt til 35 ml/min/kg, og som skal dykke i petroleumsvirksomheten til havs?
2. Har høringsinstansene erfaring fra uønskede eller alvorlige hendelser der et lavere krav til dykkere over 50 år, har hatt eller kan ha hatt en medvirkende årsak?
3. Har høringsinstansene positive eller negative erfaringer etter 7 års praksis i Norge med et lavere krav til maksimalt O₂-opptak for dykkere over 50 år?
4. Har ulik praksis mellom landene i Nordsjøområdet hatt betydning for godkjenning av dykkere som arbeider på henholdsvis britisk og norsk sokkel?

OPPSUMMERING AV HØRINGSSVAR TIL SPØRSMÅL 1

Et flertall av høringssvarene fra aktører, som viser til medisinsk forskning, gikk inn for å gå tilbake til kravet om at dykkere over 50 år, må ha et oksygenopptak på 40 ml/min/kg eller mer. Det er ikke kommet frem noen studier eller informasjon som taler mot høringssvarene fra medisinskfaglig hold. Av motargumentene til forslaget om skjerpet krav til fysisk yteevne, er ingen av medisinsk art.

Et par av de som har gitt innspill i høringsrunden, har argumentert for at test av oksygenopptak ikke er rett metode for seleksjon. Det er blant annet vist til at det vil være riktig å fortsette med dagens testkrav, det vil si 35 ml/min/kg etter fylte 50 år, men åpner for at det kan stilles strengere krav ved metningsdykking, spesielt dersom det blir krevende å oppnå enighet og felles mal.

OPPSUMMERING AV HØRINGSSVAR TIL SPØRSMÅL 2

Ingen av høringsinstansene har erfaring med at det senkede kravet til 35 ml/min/kg for mannlige dykkere over 50 år, som har vært gjeldende siden forrige revisjon i 2015, har ført til uønskede eller alvorligere hendelser.

Det ble i høringsrunden blant annet pekt på at:

.... dette (fravær av uønskede hendelser, H.dir. anmerkning) har mulig sammenheng med at selskapene som dykker på norsk sokkel i stor grad benytter personell underlagt britiske krav (45 ml/min/kg v/Chester Step test). I tillegg har enkelte av operatørene krav til leverandøren på minimum 40ml/min/kg, slik at under vårt myndighetsområde vil det i praksis ikke ha vært mange tilfellene av personell som ikke er testet til det høyere kravet.

Flere av høringsinstansene viser dessuten til resultatet av HUNT III (Helseundersøkelsene i Trøndelag), hvor man testet maksimalt oksygenopptak for 4600 friske normale personer, og fant da at for en mann i alderen 50-59 år, var det gjennomsnittlige oksygenopptaket på 42 ml/min/kg, og for en mann på 60-69 år, var det 39 ml/min/kg. Dette kan også være en mulig forklaring for at det ikke er rapportert uønskede hendelser.

Svaret om negative erfaringer er entydige, ingen har erfart risikosituasjoner ved at kravet til maksimalt O₂-opptak, ble senket til 35 ml/min/kg for dykkere over 50 år fra 2015, men vi har heller ikke data som kan dokumentere eller sannsynliggjøre hvor mange dykkere over 50 år som har hatt testverdier mellom 35 og 40 ml/min/kg.

Funn fra HUNT III viser at de fleste menn i aldersgruppen over 50 år, har testverdi over 40 ml/min/kg. Det har videre blitt opplyst fra enkelte av høringsinstansene, at en del av entreprenørselskapene har egne krav for sine dykkere, som ligger høyere enn 35 ml/min/kg.

OPPSUMMERING AV HØRINGSSVAR TIL SPØRSMÅL 3

I høringsrunden ble det påpekt at endringen til fysisk yteevne fra 2015, har vært en uheldig sak i møte med andre lands myndigheter, men den har blitt midlertidig akseptert i påvente av ny vurdering. I tillegg ble det vist til at et lavere særnorsk krav til fysisk yteevne, kan sette tilliten mellom arbeidstaker og arbeidsgiver på prøve. Dette da arbeidstakeren får godkjent helseattest fra myndighetene, men likevel ikke blir akseptert av egen arbeidsgiver på bakgrunn av kontraktskrav/selskapets interne regler (internasjonale selskaper).

Det ble også vist til at særregelen for dykkere over 50 år, har vært diskutert i dialogen med britiske myndigheter. Det ble da stilt spørsmål om særregelen er fornuftig, da dykkere fra UK kan gå til en petroleumslege som er godkjent etter norske regler, for å få et norsk helsesertifikat, dersom de ikke fyller de britiske helsekravene.

OPPSUMMERING AV HØRINGSSVAR TIL SPØRSMÅL 4

Erfaringene etter 7 års praksis i Norge med et lavere krav til maksimalt oksygenopptak for dykkere over 50 år, synes i hovedsak å ha vært at bestemmelsen ikke er på linje med kravene fra andre lands myndigheter. Forholdet til andre lands myndigheter er vesentlig, fordi det er stor grad av felles arbeidsmarked for dykkere i offshoresektoren i Nordsjøen.

Det er påpekt at senkede krav til maksimalt oksygenopptak har vært positivt for fortsatt yrkesaktivitet for personer over 50 år, men vi har ikke mottatt tall som bekrefter påstanden.

Det er fra enkelte av høringsinstansene påpekt at ulik praksis reduserer muligheten for norsk personell sin utøvelse av dykkeryrket internasjonalt. Det er anført at en harmonisering av helsekrav og fysisk yteevne i tillegg til generelle kvalifikasjons- og kompetansekrav for dykkerne mellom nordsjøstatene, er av stor betydning for å kunne opprettholde gjensidig anerkjennelse.

En av høringsinstansene har vist til at det norske regelverket er likt det nederlandske, som har samme krav til fysisk yteevne for dykkere over 50 år, minimum 35 ml/min/kg.

En annen høringsinstans viser til at de er ikke kjent med at endringen til fysisk yteevne fra 2015, har hatt negative konsekvenser, og at det ikke er registrert noen negative tilbakemeldinger på helsekravene etter endringen. Det er opplyses også at de ikke kjenner til at dykkere som har fått norsk helseerklæring for dykking, har blitt nektet godkjenning på britisk sokkel.

Blant høringsinnspillene ble det også vist til at det for tiden er mer enn 50 dykkere engasjert i helårsaktivitet som metningsdykkere og at metningsdykking utgjør den langt største andelen av dykkeaktiviteten offshore. Det ble videre vist til at selskapene som organiserer dykking offshore, har behov for et samordnet regelverk i Nordsjøområdet for sine ansatte, spesielt med tanke på regelverket i britisk sektor.

HELSEDIREKTORATETS VURDERING

Dykking i offshoresektoren omfatter fremdeles et vesentlig antall dykkere som i hovedsak oppholder seg under stort trykk i lang tid, såkalt metningsdykk.

Hovedvekten av høringsuttalelsene fra medisinsk faglige instanser, mener at dykkere over 50 år som dykker offshore/utaskjærs, må oppfylle samme krav om maksimalt oksygenopptak som aldersgruppen 30-50 år, dvs. 40 ml/min/kg. Helsedirektoratet kan ikke se at det finnes faglig grunnlag, for opprettholdelse av den norske særregelen.

Det er ikke påvist uønskede medisinske følger av at kravet for dykkere over 50 år ble senket til 35 ml/min/kg i 2015, men det er flere faktorer som kan ligge bak dette. Det ene er at de fleste menn over 50 år som testes for oksygenopptak presterer over 40 ml/min/kg og at de som dykker aktivt offshore har en kapasitet over 40 ml/min/kg. Det andre er at selskapene som organiserer dykkingen, har interne krav som er høyere enn kravene i IS-1879.

Selskapene og Petroleumstilsynet viser til at endringen fra 2015 førte til utfordringer i samarbeidet med andre nasjoner som også godkjenner dykkere i Nordsjøområdet. Helsedirektoratet mener dette er et viktig hensyn for å sikre enkle rutiner for arbeidsmarkedet i Nordsjøområdet. Vi mener at det ikke er urimelig at en også legger vekt på dette ved revurdering av krav til fysisk yteevne.

Fra arbeidstakersiden er det pekt på at skjerping av kravet til fysisk yteevne for personer over 50 år, slik at det blir tilsvarende som før 2015, kan vurderes som aldersdiskriminering. Helsedirektoratet deler ikke denne vurderingen, sett på bakgrunn av høringssvarene fra de medisinskfaglige miljøene.

Ingen av høringsinstansene har pekt på at det må være et like høyt krav til maksimalt oksygenopptak for godkjenning av dykkere i overflatenær aktivitet. Dette er i hovedsak dykking ved anlegg innaskjærs som er underlagt Arbeidstilsynets bestemmelser. Dykking innaskjærs er regulert i forskrift om utførelse av arbeid (FOR-2011-12-06-1357). Dette regelverket forvaltes av Arbeidstilsynet, som i arbeidet med revisjonen av sine bestemmelser, viser til at denne forskriften har egne dispensasjonsbestemmelser. Helsedirektoratet vil bemerke at det ville være hensiktsmessig om Arbeidstilsynets bestemmelser utformes tydeligere for sitt virkeområde, og ikke kobles til IS-1879, slik det er praksis for i dag.

På bakgrunn av det ovennevnte har Helsedirektoratet besluttet at særregelen for dykkere over 50 år fjernes, slik at kravene om maksimalt oksygenopptak i veilederen IS-1879, blir de samme som før revisjonen i 2015.

Som det fremgår ovenfor gis det overgangsregler for dykkere som fyller 50 år i løpet av 2023.

Helsedirektoratet jobber med å digitalisere våre veiledere og andre normerende produkter. På denne bakgrunn vil de øvrige endringene i veilederen, som var på høring i 2020, skje i forbindelse med at veilederen IS-1879, digitaliseres.

Vennlig hilsen

Helga Katharina Haug e.f.
fung. divisjonsdirektør

Liv Heidi Brattås Remo
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk

Arbeids- og sosialdepartementet	postmottak@asd.dep.no
Direktoratet for arbeidstilsynet	post@arbeidstilsynet.no
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	postmottak@dsb.no
De samarbeidende organisasjoner (DSO)	post@dnmf.no oslo@sjooff.no
Dykkerutdanninga, Høgskulen på Vestlandet	dykkerutdanning@hvl.no
Fagforbundet	post@fagforbundet.no
Fellesforbundet	post@fellesforbundet.no
Forsvarets Sanitet	rskjastad@mil.no
Fylkesmannen i Rogaland	postmottak@fmro.no
Helse- og omsorgsdepartementet	postmottak@hod.dep.no
Industri Energi	post@industrienergi.no
Klagenemnda etter petroleumshelseforskriften c/o Fylkesmannen i Rogaland	postmottak@fmro.no
Landsorganisasjonen i Norge (LO)	lo@lo.no
Lederne	post@lederne.no
Legeforeningen	legeforeningen@legeforeningen.no
Norges dykkeforbund	dykking@nif.idrett.no
Norges Rederiforbund	post@rederi.no
Norsk Arbeidsmandsforbund	norsk@arbmmand.no
Norsk Brannbefals Landsforbund	post@nblf.no
Norsk Bransjeforening for Undervannsentreprenører	firmapost@eba.no
Norsk Industri	post@norskindustri.no
Norsk Redningsdykkerforbund	norskredningsdykkerforbund@gmail.com
Norsk senter for maritim medisin og dykkemedisin	jon.magnus.haga@helse-bergen.no anne.gurd.lindrup@helse-bergen.no
Norsk Yrkesdykkerskole	info@nyd.no
Nærings- og fiskeridepartementet	postmottak@nfd.dep.no
Offshore Norge	firmapost@offshorenorge.no
Olje- og energidepartementet	postmottak@oed.dep.no
Petroleumstilsynet	postboks@ptil.no
SAFE	safe@ safe.no
Sjøfartsdirektoratet	post@sdir.no
Statens helsetilsyn	postmottak@helsetilsynet.no